

ÇAJUPI – 14 vjeç dhëndër

-Pyetjet me shtjellim-

-shënime-

Çfarë të re solli Çajupi me komedinë “14 vjeç dhëndër”?

Cila është sëmundja për të cilën ankohet Tana?
Ilustroni mendimin me shembuj.

Cili është kontributi i burrit në këtë familje?
Gjeni vargje për të ilustruar mendimin.

E ka fajin dembelizmi i Vangjelit që Tana lodhet kaq shumë në këtë familje?

Në planin familjar, e keqja që e ka gjetur Tanën është vetëm lodhja dhe shfrytëzimi i saj i përditshëm?
Për t’u përgjigjur, mbështetuni në fjalët e Vangjelit:

*Mos më bën të të godit,
se zakonë s’e harrova.*

Mundohuni të gjeni dhe të analizoni kë vë në lojë me këto fjalë të Vangjelit Çajupi:

*Nga hunda s’më heq dot kurrë,
Se nuk jam si çdo burrë!
Jam shqiptar i vërtetë,
Do bëj si dua vetë!*

-shënime-

Megjithëse Tana i bën të qartë Vangjelit se sëmundja e saj është lodhje nga punët (nga gjendja / statusi i saj), jo sëmundje e vërtetë, përsëri ai këmbëngul të thërrasë jatronë.

Ç'tregon kjo këmbëngulje e tij?

Që Tana të lirohet pak nga punët dhe të përmirësojë statusin e saj, mendon martesën e të birit (nusen, si një krah ndihme në shtëpi).

A është zgjidhje kjo zgjedhje e Tanës?

Martesa e fëmijëve është një nga dëshirat më fisnike të prindërve.

Ç'e bën qesharake martesën e kësaj komedie?

Si mund ta shpjegojmë këtë moshë dhe këtë diferencë moshe?

Ku duket që martesat në moshë të vogël nuk janë diçka që shpik Tana? Pra nuk është faji i Tanës që veprimi i saj (martesa e djalit 14-vjeçar) është komik.

Vini re se si e shohin pasurinë e tyre Tana dhe Vangjeli. Nga kjo kuptohet mirë roli i secilit në familje.

T: Kemi ara, vreshta shumë...

V: Të gjitha ç'duhet i kemi,

Si do zoti vetë jemi;

Si ne s'ka shumë të tjerë.

-shënime-

*Minji gdhihet moj Tanë,
Hajde të flemë pranë,
Eja se më mori gjumi.*

Janë shtruar probleme të mëdha, që në thelb janë familjare – sociale. Por Vangjelit i flihet.

Sa i predispozuar është shqiptari të zgjidhë problemet familjare kur ato i dalin përpara?

Kur Tana këmbëngul për martesën, Vangjeli i nxjerr njëri pas tjetrit shkaqe që martesë nuk është zgjidhja e goditur. Megjithatë në fund martesë vendoset?

Pse?

A tallet autori me Tanën, për vendimin që merr (të martojë djalit) për të shpëtuar nga punët?

Komizmi krijohet edhe me vetë fjalët që Tana thotë, të cilat kundërshtojnë në logjikë njëra-tjetrën. Gjejini ato.

Tana qan në fund, kur e bind burrin për martesën. Ajo thotë se qan nga gëzimi (e kuptueshme për një nënë kur marton fëmijën).

Gjeni kuptimin e vërtetë të gëzimit të saj.

*Qa nga gazi,
Më shpëtove nga marazi.
Tani do të bënem vjerrë.*

Cila është figura më tragjike e gjithë pjesës? Shpjegoni pse është e tillë?

-shënime-

Përveç lidhjes nuse-vjehërr, a mund të vendosim ndonjë lidhje tjetër mes Marigosë dhe Tanës?

Shpjegoni pse situata e mëposhtme është komike? Ndaluni tek nënkuptimi i fjalëve të dy personazheve për të zbuluar komizmin.

*T. (Tek i biri)
Rri me nusen, djalë,
dhe foli dy fjalë,
të mos ketë frikë.
Dhëndëri (i thotë s'ëmës)
Ngreu mëm' e ikë.*

Ese paraqitëse

Veçoni elementë të së folmes dialektore dhe shpjegoni si e ka realizuar komiken Çajupi përmes përdorimit të tyre.